

Organ Spółki Wydawniczej

KURYTYBA, DNIA 11 LUTEGO 1925

Wychodzi dwa razy na tydzień.

ROK VI.

Wydawca w imieniu Spółki Wydawniczej: Ks. Stanisław Piasecki

Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Eben

Nr. 11.

Adres dla listów: — Curitiba, Caixa Postal 155 — Adres Redakcji: Curitiba, Avenida: Dr. Jayme Reis 115. — Paraná, Brasil.

Co Polska robi dla Rusinów.

(Dokończenie) LUDNOSĆ UKRAIŃSKA WYRAZIA SWÓJ HOLD DLA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ WE WRZESNIU ZESZŁEGO ROKU.

Korespondenci gazet polskich którzy wyjechali do Złoczowa specjalnym pociągiem Prezydenta Rzeczypospolitej, ażeby być świadkami tamtejszych uroczystości, stwierdzili nauce, że ludność ruska w większa brała w olbrzymich masach udział w powitaniu Prezydenta. Z odległych wsi setkami przyjeżdżała ludność ruska na furach i zalegała na wielkiej przestrzeni nasypy kolejowe, wznosząc okrzyki „Mnohaja lita”. Szczególnie na dworcach pojawiły się całe gminy z naczelnikami i duchowieństwem na czele. Na dworcu w Krasnem oczekiwała banderka ruska w liczbie 300 jeźdźców przybrana w „łety” (szarfy) niebiesko-żółte. Koło Skwarzawy w otoczeniu licznej gromady ludności ruskiej na wzgórzu przy nasypie kolejowym stał jakiś sędziwy paroch i krzyżem błogosławił Włodarza Polski. Na zebraniu w Sokole w Złoczowie, gdzie całe społeczeństwo tamtejsze składało hold Prezydentowi, przemawiał również w imieniu ludności ruskiej gospodarz Czyl-

nyk ze wsi Trędowacza, zapewniając o zupełnej lojalności ludności ruskiej i stwierdzając, że ludność wiejska ruska daleką jest od wszelkich wiehrzeń przeciw państwu polskiemu, a przeciwnie pragnie pracować dla dobra Polski. RZĄD POLSKI RATUJE PIĘKNE PLEMIE RUSKIE HUCULÓW PRZED WYMARCIEM. W celu opanowania strasznego szerzenia się syfilizmu, panującego od roku 1848 wśród Huculów w powiatach kossowskim, peczeniżyńskim i nadwórniańskim, ministerstwo spraw wewnętrznych (generalna dyrekcja służby zdrowia) prowadzi ciągłą pracę polegającą na masowych przeglądach ludności i leczeniu chorych na syfilizm. Akeja rozpoczęła w ognisku tej strasznej choroby w Zabiam, pow. kossowski, rozszerzyła się na trzy powiaty, gdzie pracuje już obecnie 7 lekarzy rządowych, dokonujących przeglądów ludności i lecząc chorych bezpłatnie na koszt rządu. Dotychczas zbadano około 25.000 osób, poddano zaś leczeniu z górą 1.500 chorych na syfilizm. Ludność odnosząca się z początku niechętnie do lekarzy, obecnie tłumnie zgłasza się do nich. Przechodzi to dzięki ujawnionym dodatnim wyni-

UWAGA

Na dzień 15-go lutego bieżącego roku przypada uroczystość odsłonięcia polskiego pomnika Siewcy w Kurytybie. Każdy Rodak powinien się stawić na tę chwilę, a stowarzyszenia powinny wystąpić ze sztandarami, wedle programu podanego w gazetach. Komisja porządkowa nie wysłała żadnych zaproszeń, spodziewając się, że każdy będzie się porzuwał do wzięcia udziału w tej uroczystości.

Wieczorem tegoż dnia odbędzie się wieczornica w Związku Polskim.

kom nowoczesnego leczenia syfilizmu. Specjalna komisja, składająca się z delegata generalnej służby zdrowia dr. Henryka Le Brun, dyrektora wojewódzkiego urzędu zdrowia w Stanisławowie dr. Gołębiowskiego oraz lekarzy powiatowych dr. Seweryna Berguna i Gielczyńskiego, dokonała 10-ciodniowej inspekcji i złożyła o wynikach tej inspekcji szczegółowe sprawozdanie.

Podnieść należy udział duchowieństwa, przyczyniającego się do uświadomienia ludności o skutkach tej choroby, a nawet idący tak daleko, że grecko katolicki ordynariat biskupi w Stanisławowie, wydał zarządzenie,

Na uroczystość odsłonięcia pomnika Siewcy w Kurytybie w dniu 15-go lutego 1925 roku.

Pieśń o Siewcy.

Przybył z daleka, z za oceanu, Szukać wolności pośród pinjorów: Aby nie służyć obcemu panu, Wyszedł z ojczystych łąnów i borów.

Osiadł na puszczy, wśród obcych ludzi, Walcząc codziennie z duszą i borem; Chociaż go powróć do kraju ludzi, Ścina wytrwale lasy toporem.

Nieraz zasiewy niszczy mu zwierzę, Albo choroba życie utrudnia; Wtenczas stroskany mówi pacierze Nocą pod jasnym krzyżem południa.

Jego nadzieją to pierwsze plony; Codziem z radością patrzy na rosy; Wschodzi milija i bób zielony, Także i żyto puszcza już kłosa.

Jutro politrze, zbierze owoce, Które wyrosły na zgliszczach lasów; Po nich zostały pienie i kloce, Które świadkami są tych zapasów.

Wreszcie odetchnął po ośmiu znojach, Otarł z westchnieniem męskie swe czoło; Wyszedł zwycięsko po twardej bojach, Począł więc w duchu śpiewać wesoło:

Spojrzyj łaskawie, Boże i Panie! Na mię i rąk mych dzieła i plony; Niechaj Twa wola zawsze się stanie, Przyjmij więc szczerze moje ukłony!

Skończył, i znowu wziął się do borów, Ścina i pali, orze i sieje... Gdy zaś usłyszy poszum pinjorów, Wolne mu w piersi serce się śmieje...

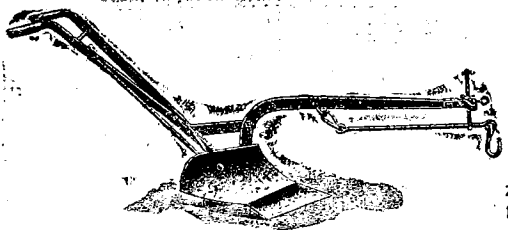
Józef Stanczewski.

Polskie maszyny i narzędzia rolnicze.

POLSKA SPÓŁKA HANDLOWA

Sociedade Commercial Limitada

(Curitiba - Rua Pedro Ivo N. 25 - Caixa Postal 204)

zawiadamia, że otrzymała z Polski pierwszy transport pługów, obsypników, opielaczy, maszyn do kopania ziemniaków i t. p. Ze względu na stosunkowo małą ilość towaru, należy się spieszyć z zamówieniem. Dalsze transporty wszelkich maszyn i narzędzi rolniczych z Polski, jakoteż polskich lokomobil nastąpią już niebawem

Hrabia Damian

POWIEŚĆ HISTORYCZNA Z CSIEMNASTEGO WIEKU

172

W tym tłumie wojskowi byli Wazgird, Skoluba i hrabia Damian. Ale jeden odosobniony od drugiego. Także Janik i Hryć byli obecni, bo chcieli króla zobaczyć. Pierwszy, trudniejszy niż kie dykół-iek do poznania, bo w niemieckim stroju, z peruką gęstą, upudrowaną i zakrywającą jego osobliwą bliznę, dwai drudzy w kapotał, jak zwyczajliwie szlachebna szlachta. Zaden z nich z cka nie spuszczał wojskowego, który najrzd wysunięty, odziany w kurtce i szarawarach zielonych, stał pod kruchą koscioła, trzymając w ręku papier złożony.

Wiem okrzyki „Niech żyje król!” wznoszące się z całego tłumu, oznajmiły ukazanie się królewskie.

Król stanął na kruczanku, a za nim szambelani, adiutanci przyboczni, doradzający i niektórzy dworów pestlowie.

Zbliżyła się najprzód do niego jakaś młoda kobieta, a do nog mu padłszy, oddała suplikę. Uważono, że król powinien szbko przbiegłszy oczyma, pocieszył ją łagodnymi słowy i ten papier wręczył stojącemu za sobą szambelanowi Gintowtowi, w dniu tym będącemu na służbie.

Wielu innych z kolei podawało mu supliki. Niektóre odczytywał. Inne, nie czytając, oddawał szambelanowi, ale z k zdym mniej więcej rozmawiał, nikogo

bez jakiejś nadziei nie zbywając. Wszakże widać było, że już nieco był zmęczony, jedno a jedno powtarzając, kiedy wojski przybliżywszy się kilkunaj przed królem, oddając mu papier.

Król go zapisał łagodnie, co on za jeden z czego żąda.

— Szlachcie, poddany i sługa waszej królewskiej mości — odpowiedział wojski. — Nazywam się Poraj, i tuż lat służąc za gajowego w Białowieskiej puszczy, od lat trzech dostajęciem się poddłość zostawa; teraz nie wiem z jakiego powodu oddalił mi dyrektor ekonomji Białowieskiej O nie nie proszę, tylko o zrobienie indagacji, bo siebie nie mogę obwinic; wiem, że indagacja przekona o mojej niewinności i mam nadzieję, że i nadal jeść będę smacznie chleb mojego miłościwego pana.

Tych słów słysząc nie mogli Wazgird, Skoluba i Damian, ale pojąc łatwo, jak gwałtownie serca im bić musiały, kiedy król z wojskim mówiąc suplikę w rękę obracał, i jaka była ich radość, gdy obaczyli, że nie stwierdzając wręczył ją szambelanowi, róg w niej zaglądnęszy, (Zagłanie rogu u supliki, był to znak, że król ją rozważać będzie ze szczególną pilnością).

Król dawszy posłuchanie narodowi przed domem Pana nad pany, gdzie wedle swego zwyczajowi również był uprzejmy dla braci szlacheb, jak dla mieszczan i ludu, powrócił poważnie z orszakiem do swojego mieszkania na zamku.

Tuż siedział w wielkiej komnacie, w której zgromadzili się panowie, wyszyscy urzędnicy królewscy i goście dostoj-

ni, przybyli do króla z holdem i rozmawiając z nim, przeglądali listy, które ranną pocztą przyniosła. Utrzymywali bowiem bardzo rozległą korespondencja z uczonymi, artystami i wybitnymi ludźmi z zagranicy, mianowicie z Francji, gdzie nie będąc jeszcze królem, długo czas przebywał i wiele znajomości pozostawił.

Podczas tego szambelan, tego dnia służbę czyniąc, rozstrzywał oddane królowi prośby, zapisywał na nich uwagi i układał na gromadki stosownie do przeznaczenia; jedne odsyłał do urzędów, których się tyczyły, inne pozostawiano do załatwienia wprost przez kancelarję królewską. Inne wreszcie miały być przedłożone królowi. Do tych należały wszystkie, przy których zagłany był róg papieru.

Działaj znajdowało się wielu w komnacie królewskiej bo właśnie Ksawery Branicki, zostawszy regimentarzem, przybył do króla z pożegnaniem, wybierając się tegoż dnia do wojska na Ukrainę. Prócz tego był tam obecni brat królewski, książę podkomorzy Podiatowski, ksiądz biskup Krasiński, zamianowany właśnie biskupem warmińskim, generałowie Byszewski i Orłowski, adiutanci królewscy, hrabia Ponński, kuchmistrz koronny, malarz Bacciarelli, Włoch i lekarz Sio, także Włoch oraz szambelanowie hrabia Śladnicki, Gintowt i Trembecki.

Król otrzymawszy przyjemne listy, był bardzo wesoły i rozmowny a obecni wysyłali się na powlebstwa, wiedząc, że król je lubi i nagradza hojnie. Sympali się przeto śladkie słowa a szam-

belan Trembecki porównywał króla do słońca, wszystkich zaś obecnych do planet, które słońca krążących i z łaski słońca na horyzoncie błyszczących. Ks. biskup Warmiński spoglądał bacznie na Trembeckiego, gdyż tenże pochwałę dla króla wygłaszał, bo znał szambelana jako człowieka cielego języka i dworował sobie z ludzi lubiącego. Z twarzy i z oczu chciał mu przeto wyczytać, czy chlebota uważał za przekonanie mówiącego, czy też za zachwałę żartowania z upodobań króla. Lecz Trembecki wpatrzył się w oblicze królewskie, jakoby się czuł planetą, a król był był istotnie słońcem.

Król był dzisiaj szczególnie dla wszystkich łaskawy. Więc doradcy korzystali z uposobienia pana, aby zanosić prośby dla siebie lub innych. Król niczego nie odmawiał. Czuje się szczęśliwym, stał szczęściem wokóło...

Podczas kiedy tak wesoło rozmawiali, pan szambelan Gintowt raptownie zerwał się ze stolka, a w ręku trzymając jakiś papier, przybliżył się do króla w najwikszem pociężeniu, tak, że król mu powiedział:

— A co to się stało z waćpanem, mości szambelanie, że jesteś jakby zdjęty z krzyża?

— Okropność, Najjaśniejszy Panie, zgroza! Między suplikami jakiś bezecnik, jakiś potwór, śmiał wciągnąć paszkwil przeciwko Waszej Królewskiej Mości.

— Czy wierszami? — rzekł król, uśmiechając się — jeżeli paszkwil dowcipny, nabawimy się nim; jeżeli sprawiedliwy, będziemy się starali z niego korzystać.

— Gdzież tam wierszami! — odrzekł szambelan — nie mniej, nie więcej, tylko pozew, we wszelkiej formie pozwany Waszej Królewskiej Mości, żebyś się stawił osobliście przed konfederacją.

Król porwał papier z rąk pana Gintowta, i zaczął go czytać cicho. Spostorzegli, że pobledł. Nie skończywszy czytania, wstał silnie poruszony, i zaczął się przechadzać po komnacie, potem stanął i do otaczających tak przemówił:

— Patrzcie, mości panowie, na zniechęcą wyrządzoną waszemu królowi; cieniową koronę włożyłcie mi na głowę. Nad sobą kazalicie mi panować na to tylko, żebym nawet tego pokoju nie miał, jaki najuboższemu obywatelowi prawem jest zabezpieczony. Moja krzywda jest waszą krzywdą, do was się więc odwołuję. Mości szambelanie Gintowt, odezwały waćpan głono przed ichmościami ten niemiemy pozew; niech ichmościami wiedzą, jakie potwarze znoszę.

Pan Gintowt zaczął czytać cierpliwy pozew, ale co okres przerywanym był przez okrzyki przytomnych, okrzyki zgłoszyli całością za cześć monarchy.

— Najjaśniejszy Panie — odezwał się Ponński, kuchmistrz koronny, — żadnego między nami nie ma tak wyrodnego Polaka, żeby nie umiał cześć krzywdy całemu narodowi wyrządzonej w osobie jego pomazanka. Gdyby jakkolwiek ślad powzięć o tym, kto się odważyl być jej sprawcą! Będziemy się gwałtem walczyć, który się targnął na majestat naszego pana. C. d. n.

aby proboszczowie w miejscowościach objętych chorobą...

Wiadomości z polski.

USŁYSZYMY WKRÓTCE KONCERTY Z POLSKI. Warszawa. — Rząd polski udzielił koncesji na otwarcie pierwszej w Polsce nadawczej radiostacji...

PUNKT ZBORNÝ DLA PIJAKÓW. Warszawa. — Komendant policji warszawskiej występuje w wnioskiem o utworzenie w Warszawie szeregu zbórnych punktów dla pijaków...

AMERYKANIE POBUDUJĄ KANAŁY W POLSCE. Rokowania między amerykańską firmą Ulin i S-ka a związkami miast zakończyły się warunkami umowy technicznej...

Odnaka Za Wierną Służbę.

Przysły w gabundy z Dory niby po żołniersku, dwójkami. I lekowniki z bratniami też już byli, którzy mocniejsi...

domiu i Częstochowie, gdzie przeprowadzone będą kanalizacje, wybudowane wodociągi i rzeźnie...

DOBRE STOSUNKI MIĘDZY ANGIELSKĄ, A POLSKĄ ARMIA.

Warszawa. — Między ministrem spraw wojskowych a lordem Cavanem, szefem sztabu armii angielskiej, nastąpiła serdeczna wymiana listów z powodu pobytu generała Sikorskiego w Paryżu...

STAN ROBÓT OKOŁO BUDOWY PORTU W GDYNI.

Warszawa. — Wybudowano dotychczas 1) Molo długości 550 metrów z przystanią głębokości 6 — 7,3 metrów na długości 150 metrów...

DEMONSTRACJE AKADEMICKIE W POZNANIU.

Poznań. — P. Piosiek, właściciel nocnego lokalu rozrywkowego 'Varsovie' przy ulicy 27, obraził młodzież akademicką, oświadczenia pod adresem uczęszczających do tego lokalu akademików...

ruch na ulicy 27 Grudnia przywrócono. W tej sprawie odbył się wiec akademicki.

CYTELNIKU! Nie zwlekaj z opłatą za twoją gazetę. Sobie tem nie pomożesz, A gazetę swej szkodziš.

Z Brazylii.

Kurytyba. KONSUL NASZ ZBIGNIEW MISZKE wrócił dnia 10-go lutego z Rio de Janeiro do Kurytyby, po odbyciu w poselstwie polskiem kilku konferencji emigracyjnych.

KURYTYBA STOLICA ARCYBISKUPSTWA W swem przesłaniu do biskupa w Kurytybie, któremu podlegał będą dwie nowe dycezie parańskie, jedna z rezydencją w Ponta Grossie...

Parana.

Gazeta 'Commercio do Parana' z 5-go lutego przynosi alarmujące wieści, że w północnej części Parany i na półwyspie straszliwie grasuje malaria...

ochrony z drowia (prophylaxia rural) zniesiony z rozkazu ministerjum ze względów oszczędnościowych...

W MIEJSCOWOŚCI AGUA AMARELLA na uroczystości św. Sebastjana patrona Brazylii przyszedł do przelewu krwi. Pokłócili się Torquato Rodrigues de Almeida z Brasilio Machado...

Rio de Janeiro.

RIO, 4-go lutego. Poranna gazeta 'O Jornal' podaje do wiadomości, że przygotowuje się w stolicy zgoda polityczna...

PSZENICĘ AFRYKAŃSKĄ sprowadziło ministerjum rolnictwa w ilości 3 tysięcy kilo, która zostanie rozdzielona między rolnicze stacje doświadczalne...

WSTRZYMANIE WSZEŁKICH ROBÓT PUBLICZNYCH rozciąga się także i na urządzenia wodne dla zwalczania posuszy w północnych stanach...

SZKOŁĘ WOJSKOWĄ w Barbacena ze względów oszczędnościowych zniesiono a uczniów przeniesiono do innych 3 szkół.

Ze swiata. Francja.

Parlament francuski 314 głosami przeciw 255 zniósł 2 lutego b.r. poselstwo francuskie przy Watykanie...

Włochy.

STACZAJĄ POJEDYNEK NA PIEDSI. Rzym. — Po raz pierwszy w historii Włoch 'sprawa honorowa' została załatwiona nie w drodze pojedynku...

PROGRAM

wieczornicy na odświeżeniu muziki 'Święty' dnia 15-go tego 1925 roku w Związku Polskim w Kurytybie o godzinie 8-mej wieczorem.

- 1) Muzyka. 2) Przemowa okolicznościowa. 3) Chór 'Junaka'.

Wstęp na salę Związku wolny. Loże płatne. — Sprzedaż kwiatów na cele Związku. — W przerwie gra muzyka.

Do walki stanęli: kapitan Delarosa i p. Podesia. Do owej tej kolejki kapitan górny ale pod koniec tego spotkania pan Podesia uderzył go...

Anglja.

ANGLJA POCZYNI NIEMOUSTEPSTWA, LECZ WIZJĄ ZA NEUTRALNOŚĆ. Paryż 30-go grudnia. Sauer Wein zamieszczą w 'tin' bardzo zniemy artykuł...

SZCZURY ZAGRAŻAJĄ GIESKIM MIASTOM.

London. — Z powodzi strasznych ulew, jakie nawieły Anglję i pozalewały wsi, takie niższe okolice, miliony szczurów wyszły z ziem i wyciły się na drób i zwierzęta...

Irlandja.

Zachodnią część tego irlandzkiego kraju, 'tej wyspy śródziemnej' — nawiedził straszny głód. Telegram z Londynu 2 lutego donosi, że głód w Irlandji aż 750 tysięcy ludzi...

Rosja.

MUZEUW GŁODU W ROSJI SOWIECKIEJ. Korespondent rosyjski pisma 'Politisk' Penhaaskiego pisma...

POSIEDZENIE

Komisji porządkowej odsłonięcia pomnika.

Dnia 29-go stycznia 1925 roku zebrali się: p. Domański, p. Kasprówicz, ksiądz Jan Rzymek, F. Lachowski.

Uchwalono następujący program w czasie odsłonięcia pomnika w dniu 15-go lutego 1925 roku.

PROGRAM:

- 1) Uczestnicy gromadzą się w sali Związku polskiego przy ulicy Carlos de Carvalho Nr. 73 między godziną 12 a 2 po południu Na tę uroczystość zaprasza się towarzystwa polskie, szkoły i parafie, by zebrały się iak najliczniej ze swym sztandarem.
- 2) O godzinie 2-iej wymarsz na plac pomnika, praca Euphrasio Correia, przed stacją kolejową, gdzie o godzinie 3 odbędzie się odsłonięcie pomnika
- 3) Przy pomniku ustawią się Towarzystwa i szkoły ze swymi sztandarami.
- 4) PORZĄDEK W CZASIE UROCZYSTOŚCI URZYMUJE KOMISJA, KTÓREJ BEZWZGLĘDNIEM SŁUCHAĆ NALEŻY.
- 5) Przy odsłonięciu pomnika wygłoszone zostaną oficjalne przemowy. Orkiestry odegrają hymny narodowe.

Komitet zaprasza na tę doniosłą uroczystość narodową wszystkich Rodaków z całej Brazylii

opisując wrażenie swe z podróży w Rosji, opowiada o «muzeum głodu» w Samarze, która jest ośrodkiem okolicie niedawno dotkniętych głodem. Muzeum to zawiera rzeczy, budzące grozę i przerażenie. Jest tam też dział ludożerstwa, które w mieście tem szeroko uprawiano w najcięższych czasach głodu W Samarze były też jednostki, handlujące mięsem ludzkim.

BOLSZEWICY OBCHODZILI ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA.

Z Rygi donoszą, iż po raz pierwszy od 7 lat, obchodzili bolszewicy uroczystość święta Bożego Narodzenia. Wszystkie biura rządowe były nieczynne od 21-go do 28-go grudnia. We wszystkich większych miastach tłumy odwiedzały cerkwie, nie były jak w ubiegłych latach prześladowane przez organizacje komunistyczne. Fakt ten uważają tu za milezące uznanie przez sowietów religii chrześcijańskiej.

OD CZEGO ZALEŻY ZDROWIE TROCKIEGO?

Moskwa, 31-go grudnia. — Trocki znajduje się w dalszym ciągu w Moskwie i nie opuszcza Kremlu. Jest on rzeczywiście słaby, ale nie w tym stopniu, jak podają biuletyny. Po Moskwie krąży charakterystyczna anegdota: Kros odwiedza stale Trockiego i zapytuje: «Jak pańskie zdrowie, Lew Dawidowicz?» — «Nie wiem — panie — nie czytałem jeszcze porannych gazet» — brzmi odpowiedź

KIEREŃSKI NIE CHCE ZGODY Z BOLSZEWIKAMI.

Berlin, 31-go grudnia. — «Jest to bezwstydne kłamstwo i piekielna potwarz!» Tak Kiereński, głowa pierwszego w Rosji rewolucyjnego rządu, nazwał pogłoski, jakie o nim krążyły ostatnio, jakoby miał się pojednać z bolszewikami. Kiereński żyje od dłuższego czasu w Berlinie, gdzie redaguje rosyjski dziennik antybolszewicki. W wywiadzie dziennikarskim powiedział między innymi, co następuje:

«Proszę zaprzeczyć w sposób jak najdrastyczniejszy wiadomościom o pojednaniu się moim z rządem sowieckim. Wszystko w naturze jest możliwe a tylko nie to. O żadnym pojednaniu się nie myślałem nigdy w przeszłości, nie myślę teraz, ani też nigdy w przyszłości myśleć nie będę».

St. Zjednoczone

Oszustwa emigracyjne przybrały w Stanach Zjednoczonych wprost niesłychane rozmiary. Rok rocznie aż 50 tysięcy emigrantów przemycają się chytrem sposobem do Ameryki. Zwłaszcza żydzi polscy

dokonują tu cudów oszustwa. Poza liczbą przepisana mogą przyjeżdżać do Ameryki duchowni wszelkich wyznań. Otóż przemycali w roku 1924 przyjeżdżali do Ameryki aż 10 tysięcy rabinów z rodzinami, naturalnie za drogie pieniądze, rabinów tych kształcił coś przez pół roku a później wystawiali im świadectwa. Pomógł im Kuba a Florydy kursując łódź podwodna, która przemyciła emigrantów. Wogóle pomysły emigracyjne są niesłychanie ciekawe.

Ważne dla młodzieży i osób świeżo przybyłych z kraju.

Wzajemną lekcję języka portugalskiego ze szczególnym uwzględnieniem ortografii i korespondencji handlowej, jak również języka francuskiego, rachunków i buchalterji podług własnego systemu, opartego na 20 to letniej praktyce, bez podręczników, za wynagrodzeniem przystępnym nawet dla ubiedniejszych.

Przebieg: **Eliasz Metynowski**. Przymiemy zgłoszenia i udzielam informacji w godzinie 7-mej wieczór w Collegium O. O. Franciszkańskim, przy ul. da Republica — Carityba.

KORESPONDENCJE.

Agua Branca dnia 2-1-1925. Proszę szanowną Redakcję «Luda» o wydrukowanie tego co następuje.

Pszczytaliśmy w ostatnich numerach «Gazety Polskiej» napady i oszczerstwa na księdza Jana Wróbla naszego dawniejszego proboszcza, którego też poznaliśmy jako dobrego kapłana. Wiemy już, że jedne napaści były podpisane przez takich, którym ani się śniło pisać coś do «Gazety Polskiej» na swoich księży. Nie wiemy gdzie te nazwiska były sfalszowane czy w redakcji «Gazety Polskiej», czy też przez kogoś innego.

Otóż oświadczamy, że my nie wierzymy w te zarzuty stawiane księdzu Misjonarzom w Guarany, a wogóle przeciw księdzu dziekanowi i Janowi Wróblowi, którego zbyt dobrze znamy, jako kapłana dobrego i gorliwego, który żył w zgodzie ze wszystkimi.

Z poważaniem **Antoni Rajski**.

Telegramy z Polski.

Konstantynopol, 6-go lutego. — Prezydent republiki tureckiej Mustafa Kemal przyjął w Angorze na pośłuchaniu nowego posła polskiego, który mu wręczył swoje listy uwierzytelniające.

Warszawa, 3-go lutego. — Wymiana traktatów o mniejszościach narodowych między Polską a Niemcami odbyła się już w przeszły piątek, lecz rząd dopiero dzisiaj podał treść układu do gazet.

Gdańsk, 5-go lutego. — Wysoki komisarz Ligi Narodów rozstrzygnął, że Polska nie może zawieszać swoich skrzynek pocztowych po mieście Gdańsku jak tylko na centralnej stacji poczty, telegrafu i telefonu.

„Oświata”

otwiera z 15-ym lutego b. r. uzupełniające kursa wieczorne w swoim lokalu w Kurytybie, Avenida Jayme Reis 115. Na kursach tych wykładają będzie zawodowy profesor język portugalski, historję i geografję Brazylii obok tego będą wykładane przedmioty polskie wedle uznania i porozumienia. Opłata miesięczna za kursa wynosi 7\$000 od osoby. Kursy zostaną otwarte o ile się zgłosi przynajmniej 10 uczestników. Nauka trwa prócz soboty codziennie od 6-tej i pół do 8 lub 8-mej i pół. Wszyscy zajęci całodzienną pracą mogą korzystać z tych kursów. Zapisy przyjmuje sekretarjat «Oświata».

Koła rządowe w Warszawie uważają to rozporządzenie komisarza za jaskrawe zgwałcenie traktatu wersalskiego i z tego powodu Polska odwoła się do Ligi Narodów.

Warszawa, 2-go lutego. — Gazeta gdańska donosi, że narodowcy niemieccy są w Gdańsku niesłychanie podnieceni. Członkowie narodowego związku niemieckiego (Deutschemsbundu) zorganizowani wojskowo i zaprzysiężeni, odbywają obecnie regularne ćwiczenia wojskowe.

Zaproszenie.

Dnia 15-go lutego odbędzie się poświęcenie NOWEGO KOŚCIOŁA W ANTONIO OLYNTHO. Po nabożeństwie będzie leilão i zabawa ludowa. Na tę uroczystość zaprasza Rodaków.

Komitet.

Telegramy ze świata.

GENEWA, 1-go lutego. Liga Narodów wysłała do wszystkich rządów zaproszenie i kwestionariusz, by jej podały i opisały swój obecny system wystawiania paszportów i udzielania wiz. Liga Narodów po zbadaniu tej rzeczy zamierza ujednostajnić i uprościć na całym świecie system paszportowy.

ATENY 2-go lutego. Wśród ludności greckiej panuje wielkie oburzenie na katolików, gdyż osobistości dobrze obeznane z polityką Watykanu twierdzą, że katolicy mieli Turków utwierdzać w tem, by wypędzili z Carogrodu patriarchę greckiego. W mieście zdarzyło się już kilka wykrzeseł przeciw katolikom. (Przy p. Red. Znowu mamy tu do czynienia z kłamstwem masonskim.)

PARYŻ, 6-go lutego. Dziennik «Le Matin» donosi, że w Essen w Niemczech został uwięziony grabarz, ponieważ wykopał z grobów zwłoki 17 dzieci i trupami żywił swoje świnię.

MOSKWA, 6-go lutego. Stan zdrowia Trockiego byłego ministra wojny, bardzo się pogorszył w ostatnich 24 godzinach

London, 1-go lutego. — Wydalenie raz na zawsze patriarchy greckiego z Konstantynopolu przez Turków, wywołało niesłychane oburzenie we wszystkich krajach prawosławnych, a zwłaszcza w Grecji, tak że obecnie bardzo łatwo może przyjsć do wojny z Turcją. W Atenach w Macedonji, gdzie przebywają wygnani z Konstantynopola Grecy, odbywają się nieustanne zgromadzenia, na których uchwalają się najostrejsze wnioski. W Salonikach, gdzie chwilowo przebywa wygnany patriarcha, ludność rzuciła się na konsulaty turecki i chciała konsula zamordować. Rząd grecki wysłał bardzo ostrą notę do Turcji i powołał pod broń

trzy roczniki z 1923, 24 i 25. Rząd turecki z Angory odpowiedział na notę grecką spokojnie, że sprawa wydalenia patriarchy jest prywatną sprawą Turcji i Grecję nie obchodzi. Wypędzenie patriarchy greckiego z Konstantynopola jest powalaniem traktatu lozańkiego przez Turcję. Położenie pogarsza się z dnia na dzień i wojna Turcji z Grecją jest nieunikniona. W Atenach odbył były minister Pangalos wielkie zebranie, na którym oświadczył, że siła tylko nauczy Turków rozumu.

Rio, 4-go lutego. — Tele-

gram ze Sofji (Bułgarja) donosi że Turcja wysłała na granicę grecką wielkie masy wojsk sprowadzonych z małej Azji. Wojna grecko-turecka nieunikniona.

(Przy p. Red. Niema dawnej Rosji i Turcy robią, co im się podoba, ścierając do reszty z dawnego Carogrodu cechę chrześcijańską. Ateusz bolszewicy z Rosji nie ujmą się za prześladowaniem chrześcijaństwem.)

Berlin, 4-go lutego. — Wedle wiadomości pochodzących z Berlina, mieli chemicy niemieccy, dokonać djabelskie-

Ważne dla przyjezdnych w dniu odkrycia pomnika Siewcy, 15-go lutego bieżącego roku.

Jedyna w Kurytybie Polska Restauracja i Dom Zajezdny „EUROPA”

RUA RIACHUELO N. 28.

W KAŻDE PONIEDZIAŁKI: **Śniadanie, obiady i kolacje** wymieniona potrawa z kurcząt.

W KAŻDE CZWARTKI: **KUCHNIA POLSKA.** Wydaje się obiady do domu, oraz przyjmuje się stałych stolowników na obiady i kolacje.

W KAŻDYM DNIU TYGODNIA: **Pokoje dla przyjezdnych rodzin i osób pojedynczych.**

Smaczna i apetyczna galareta. **Tramwaj «Juveve» dojeżdża**

Zawsze: przekąski zimne i gorące, jajecznicę i t. p. oraz wszelkie napoje. **ze stacji kolejowej pod samą restaurację.**

CASA ESTRELLA

de Paulo Karam

Rua José Bonifacio N. 7 — Curytyba (dawna Fochada)

Galanterje, materiały pierwszej jakości; sprzedaż hurtowna i detaliczna.

SPECJALNIE SPRZEDAJE KASZMIR

Zawsze ma na składzie różne materiały na zimę i lato sprowadzane wprost z fabryk, które wykonują specjalnie dla SKLEPU ESTRELLA polecenia i obstalunki.

ZIARNO POLSKIE

po doświadczeniach, odbytych w 6 stanach Brazylii południowej i środkowej zostało uznane za najlepsze do tutejszych klimatów. Dlaczego? Bo pochodzi z Polski, gdzie klimat jest przejściowy, nie jednostronny, jak na zachodzie Europy. — **Kapusta polska ma głowy jak z żelaza.**

Skład nasion z Polski w Kurytybie — Parana, — Travessa Zacharias N. 5.

Wysyłka nasion koleją lub pocztą do wszystkich miejscowości w Brazylii.

Casa Vermelha

Bezpośredni import
NACZYŃ, ŻELASTWA, SZKIEŁ DO OKIEN — NARZĘDZIA RZEMIEŚLNICZE I ROLNICZE
EURICO FONSECA & Cia.
RUA JOSÉ BONIFÁCIO N. 15 — CURITYBA — PARANA

go wynalazku, który w kilku godzinach może miasta przemienić w gruzy.

Paryz, 4-go lutego. — Deputowany Taitinger oświadczył w parlamencie, że w Niemczech wykryto jakiś produkt chemiczny o tak strasznej sile niszczyielskiej, że w kilku godzinach może największe miasta przemienić w kupę gruzów.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

P. Leon Obadowski. — Pięć tużina kalendarzy wysłano, resztę przysłał ks. Weis z Cruz Machado. P. Głuszczyk i Sokolowski. — 66\$ odebraliśmy, prenumerata wyrównana, elementarze i katechizmy wysyłamy.

Restauracja Europejska. — Potrzeba dziewczyny lub starszej kobiety do pomocy w kuchni. Zgłosić się do restauracji przy ulicy Riachuelo Nr. 28 — Curytyba.

Rozmaïtosci.

PAN BÓG NIĘ RUCHLIWY, ALE SPRAWIEDLIWY. W "Marienburger Zeitung" czytamy, że kilku młodzieńców, pracujących przy "Lanzawerk" w Waldshut urządziło wycieczkę w okoliczne wsie.

PRZYGODA DWÓCH PIJAKÓW.

W kresowem miasteczku P. zaszła następująca przygoda: Od paru lat niepokoił ulicę naszego miasteczka pewien inwalida nazwiskiem Większy, który w czasie wojny dostał szoka nerwowego i w szpitalu wojskowym nie zdolano go zupełnie wyleczyć.

TOWARZYSTWO FRANCUSKIE MORSKIEJ ŻEGLUGI

"Chargeurs Reunis" i "Sud Atlantique" Regularne odjazdy z portów Santos i Rio de Janeiro do Havre i Bordeaux.

Wieższy dał się wziąć na ten fortel i ruszył obaj w drogę wstępując po drodze do szynków, których tyle było, że gdy stanęli u celu podróży byli obaj pijani.

wi w gębę i zapowiedział mu, że teraz on go odda do Jomu warjatów!

I rzeczywiście, gdy się zgłosili do kancelarii przyjeżdżając, jeden drugiego po pijanemu przedstawiał za warjata, aż niezdecydowany lekarz zatelefonował do miasteczka, skąd obaj przybyłszy pochodzili z zapytaniem którego z obu ma jako warjata zatrzymać!

Dr. MIROSŁAW SZELIGOWSKI

Były asystent klinik europejskich. Lekarz i operator. Kurytyba - Rua S. Francisco N 25

Dr. Allegretti Filho

LECZENIE OGÓLNE Specjalność: choroby kobiece i dziecięce

Dr. Archimides Cruz - Lekarz

były asystent chirurgiczny w Santa Casa de Misericordia. Leczy specjalnie: Choroby skórne, syphilis, chor. by pęcherra.

JACEK DROMLEWICZ

Zęby sztuczne z podniebieniem i bez podniebienia w złocie i kauczuku.

CASA BICHELS

Rua 15 de Novembro Nr. 70. Curytyba Skład zabawek we wielkim wyborze.

Pigułki toniczne na choroby kobiece.

Jedyna na świecie, a nie kobiecych wszelkiego rodzaju. Dłuzsze przez D. S. P. F. w dniu 18-go marca 1921 roku, nr 208.

Czas zostać właścicielem własnego domu

Jedyna sposobność Tereny w Ponta Grossa nr "raty" lub za gotówkę.

NAJBILSZY ODJAZD DO EUROPY:

Z Santos Z Rio de Janeiro 22-go Marca 7-go " 9-go " 22-go " 4-go Kwietnia 5-go Kwietnia

Przedsiębiorcy i kupey ogła szają się w Ładzie.

Kupujcie tylko farby Bayera do farbowania tkanin Bayera. gdyż są najlepsze i prawdziwe.

Baczność!

Do sprzedania 30 aktrów ziemi blisko stacji Vargem Grande; z tego jest 10 aktrów ziemi do sadzenia a 20 aktrów herwalu.

Polska Gospoda i Pensjonat.

pana Antoniego Nowakowskiego znajduje się przy ul. Comendador Araujo nr. 24. Kurytyba.

Ortopedysta i bandażysta Paulo Brustkern.

uczeń kolonijalnej szkoły ortopedycznej, wyrabia ulepszone paski rapturowe dla mężczyzn i kobiet.

DOBRE I TANIE PIECZYWO W PIEKARNI

Padaria Reforma Pilna i uprzejma obsługa — Zakup i sprzedaż wszelkich artykułów spożywczych pierwszej potrzeby.

UWAGA!!!

Książki do nabożeństwa i historyczne obrazy religijne, kryzysy, krzyżówki, medaliki oraz liczniki ksielcienne

Cezar Schulz

Ul. Barão do Serro Azul 12 12 Kurytyba — Paraná

HOTEL CENTRAL

Curytyba — Rua Ebano Pereira N 8 WYGODNE URZĄDZENIA. ... SMACZNA KUCHNIA

Najlepszy hotel dla rodzin!

Zakład Krawiecki Jakóba Prokopiaka Ulica Saldanha Marinho N 53 — Curytyba — Paraná.

"SWÓJ DO SWEGO" Apteka Paranaense S. Głuszczyński & Ska. Wybór lekarstw krajowych i zagranicznych.

Gwatturety! Ten zapewne przystroił i ubrał się w pracowni krawieckiej pana Jana Faucza.

Szkola gospodarstwa Siostr Miłosierdzia w Abranches. SZKOŁY GOSPODARSTWA DOMOWEGO SIOSTR MIŁOSIĘRZDZIA

COLLEGIO DAS IRMÁS DE CARIDADE: em Abranches — Curytyba, Caixa postal 159 — Paraná

Kazdy odbiorca naszego browaru ocenić musi, że wyśmienite zalety naszego piwa polecają pić tylko ATLANTICA